

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	Startnotitie Gemeenteraadsverkiezingen 2022
Portefeuillehouder	-	E. van Lente (burgemeester)
Eenheid	-	Raadsgriffie
Contactpersoon	-	J. Leegwater
Contactgegevens	-	griffie@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van	16 maart 2021
Behandeld in presidium van	31 maart 2021
Behandeling in raadsvergadering van	26 april 2021

Kernboodschap:

College en presidium stellen u voor kennis te nemen van de startnotitie gemeenteraadsverkiezingen 2022. De notitie beschrijft het proces dat doorlopen gaat worden en bevat de landelijke en gemeentelijke kaders waarbinnen de taken worden uitgevoerd.

Toelichting:

Op woensdag 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Zowel voorafgaand aan de verkiezingsdatum als daarna worden verschillende activiteiten georganiseerd. Deze activiteiten omvatten zowel de uitvoering van wettelijke taken (organisatie verkiezingen) als de uitvoering van gemeentelijke campagneactiviteiten voor opkomstbevordering. In de startnotitie worden vier fases onderscheiden en worden ook de verschillende rollen beschreven.

Ook (een vertegenwoordiging van) de gemeenteraad en het college vervullen een belangrijke rol in verschillende fases. De focus ligt primair bij de wettelijke taken, zoals het besluit over de toelating van nieuwe raadsleden door de raad in oude samenstelling en de inrichting en bemensing van stembureaus. Daarnaast wordt een beroep gedaan op de inzet van raad en college in het kader van een goede overdracht richting een nieuwe raad en een nieuw college.

Bij het opstellen van de startnotitie is gebruik gemaakt van eerdere draaiboeken en gehouden evaluaties. Voor de ambtelijk opdrachtgevers is de startnotitie een sturingsmiddel op het proces en de ambtelijke capaciteit. Daarnaast worden betrokkenen op deze manier geïnformeerd.

Financiën:

Kosten voor de uitvoering van gemeentelijke activiteiten vallen binnen het programma Bestuur en zijn opgenomen in de begroting.

Communicatie:

De communicatie inspanningen zijn cruciaal voor zowel voorlichting als opkomstbevordering. Bij het inrichten van de communicatie wordt rekening gehouden met het bereiken van diverse doelgroepen. De precieze invulling van de communicatie wordt gedurende de uitvoering opgepakt, rekening houdend met de leerpunten uit de campagne van 2018

Bijlagen:

Startnotitie Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Verkiezingen Gemeenteraad 2022

Startnotitie

Verkiezingen Gemeenteraad 2022

Startnotitie

Auteur: J. Leegwater
Eenheid: Raadsgriffie
Datum: 8 maart 2021
Versie: 1.0

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding.....	4
1.1 <i>Aanleiding</i>	4
2 Context.....	4
2.1 <i>Wet- en regelgeving</i>	4
2.2 <i>Gemeentelijke kaders</i>	4
3 Proces.....	5
3.1 <i>Aanpak</i>	5
3.2 <i>Betrokkenen</i>	5
3.3 <i>Planning</i>	5
3.4 <i>Communicatie</i>	6
4 Randvoorwaarden	7
4.1 <i>Capaciteit</i>	7
4.2 <i>Budget</i>	7
4.3 <i>Risico's</i>	7

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op woensdag 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Deze bestuurlijke startnotitie beschrijft het proces dat doorlopen gaat worden (een plan van aanpak) en is verkennend en procedureel van aard. De startnotitie heeft twee doelen: het schetsen en toedelen van verantwoordelijkheden en het informeren van overige betrokkenen.

2 Context

2.1 Wet- en regelgeving

De belangrijkste wettelijke kaders zijn terug te vinden in afdelingen II en IV van de Kieswet, afdeling II van het Kiesbesluit en in hoofdstuk II van Titel 2 van de Gemeentewet (dat handelt over de raad):

- Registratie kiesgerechtigden, oproeping, stemming e.d.
- Registratie politieke groeperingen, onderzoek kandidatenlijsten e.d.
- Veranderingen in en eisen aan lidmaatschap gemeenteraad (aftreden, toelating) e.d.

Uitvoering van de taken wordt verzorgd door de eenheid Publieksdienstverlening, waar nodig in samenwerking met de griffie. De verantwoordelijkheid berust voor het overgrote deel bij het college van B&W en het centraal stembureau (waar de burgemeester voorzitter van is). Voor campagneactiviteiten, formatieproces en inwerkprogramma is geen regelgeving vastgesteld.

2.2 Gemeentelijke kaders

2.2.1 Toekomstvisie 'Voor elkaar'

In de Toekomstvisie Dalfsen 2030 'Voor elkaar' zijn de waarden beschreven die Dalfsen kenmerken. De in de toekomstvisie opgenomen visie en uitgangspunten vormen de leidraad voor gemeentelijke communicatieactiviteiten.

De grootste kracht van Dalfsen zit 'm in de onderlinge verbondenheid van de gemeenschap in de kernen. Het diepgewortelde noaberschap uit zich in een rijk verenigingsleven, actieve buurten, levendige kerkgemeenten en een hoge mate van gemeenschappelijke betrokkenheid. Betrokkenheid op basis van gelijkwaardigheid, respect en interesse. Deze waarden vormen de basis voor een zelfverzekerde toekomst: een sterke gemeenschap. (...) Door stevig in te zetten op het gemeenschapsgevoel kan Dalfsen haar eigenheid vasthouden.

2.2.2 Griffieplan

De raad heeft eind juni 2017 het griffieplan De Verbinding vastgesteld. Over de verkiezingen van 2018 was daar het volgende opgenomen:

In het kader van opkomstbevordering voor de gemeenteraadsverkiezingen en het actief uitstralen van bestuurlijke eenheid voert de griffier de coördinatie van gezamenlijke campagneactiviteiten onder de noemer 'Dalfsen Kiest'. Dit behelst vooral activiteiten op het terrein van communicatie en media (website, social media, kranten) en de organisatie van debatten en andere bijeenkomsten. Belangrijke randvoorwaarde is dat deze rol gedragen wordt door de gemeenteraad, het college en alle aan de verkiezingen deelnemende politieke partijen. We pakken dit op met een interdisciplinaire werkgroep (griffie, communicatie en burgerzaken), die vooral afstemt met campagneleiders en burgemeester en minder met bestuurders en raadsleden.

Op moment van schrijven van deze startnotitie is de actualisatie van het griffieplan voor 2021 en 2022 nog niet afgerond. Uitgangspunt is dat de werkwijze voor de verkiezingen van 2018 opnieuw wordt toegepast voor 2022.

2.2.3 Evaluatie vorige verkiezingen

De projectgroep voor 2018 heeft een evaluatie geschreven, die gedeeld is met presidium en college. De daarin opgenomen leerpunten en best practices worden meegenomen bij de uitvoering van nieuwe activiteiten. Zie ook het onderdeel Risico's in deze startnotitie.

3 Proces

3.1 Aanpak

Deze startnotitie zal ter kennisname worden aangeboden aan het college, het presidium en het MT. Omdat er bij de uitvoering van wettelijke taken weinig tot geen beleidsvrijheid is, zal een kadernota niet worden opgesteld. Ook een beleidsplan is niet noodzakelijk, gezien de beperkte omvang van activiteiten en budget. Na afloop van de gemeenteraadsverkiezingen zal opnieuw een evaluatie worden uitgevoerd.

3.2 Betrokkenen

De organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen is gediend bij een integrale en interdisciplinaire aanpak. Burgemeester Van Lente is portefeuillehouder, het ambtelijk opdrachtgeverschap wordt gezamenlijk ingevuld door de eenheidsmanager Publieksdienstverlening en de griffier.

Ook (een vertegenwoordiging van) de gemeenteraad en het college vervullen een belangrijke rol in verschillende fases. De focus van deze bestuursorganen ligt primair bij de wettelijke taken, zoals het besluit over de toelating van nieuwe raadsleden door de raad in oude samenstelling en de inrichting en bemensing van stembureaus. Daarnaast wordt een beroep gedaan op de inzet van raad en college in het kader van een goede overdracht richting een nieuwe raad en een nieuw college.

Voor de uitvoering van taken wordt gerekend op inzet vanuit de volgende disciplines:

- Griffie: coördinatie campagneactiviteiten en uitvoering draaiboek, contactfunctie (campagneleiders, lijsttrekkers, burgemeester, ambtenaren), afscheid oude raad, inwerken nieuwe raad, raadsbesluiten omtrent toelating, benoemingen e.d.
- Communicatie (eenheid Bedrijfsvoering): inzet burgerpanel, website en social media, mede organisatie van activiteiten, perscontacten.
- Publiekszaken (eenheid Publieksdienstverlening): uitvoering activiteiten Kieswet/Kiesbesluit
- Facilitaire zaken (eenheid Bedrijfsvoering): ondersteuning bij organisatie van activiteiten, verkiezingsavond, catering, ict en audiovisuele inzet e.d.
- Bestuurssecretariaat (eenheid Bedrijfsvoering): Koninklijke onderscheidingen, afscheid wethouders.

Waar dit mogelijk is en toegevoegde waarde biedt, werken we samen met externe partners, zoals de verenigingen van plaatselijk belang, de bibliotheek en SAAM welzijn voor de organisatie van activiteiten die samenhangen met doelgroepen die door hen bediend worden.

3.3 Planning

Fase 1 (Q1 t/m Q3 2021) – Voorbereiding kandidaatstelling

In de eerste drie maanden van 2021 bereiden partijbesturen zich voor op de verkiezingen door het opstellen van verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten. De inzet van de gemeente is erop gericht om enerzijds de bevolking te informeren en te enthousiasmeren over politiek actief worden, en anderzijds om partijbesturen voor te lichten over de wettelijke procedure en de eisen waar raadsleden aan moeten voldoen, met bijzondere aandacht voor vraagstukken rondom integriteit.

- Voorlichtingssessie aan politieke partijen (10 februari 2021)
- Cursus Politiek Actief (1, 15 en 22 april 2021)

Fase 2 (Q4 2021 – Q1 2022) – Verkiezingscampagnes en organisatie verkiezingen

Vanaf september/oktober 2021 starten de verkiezingscampagnes van de politieke partijen. Hoe dichterbij de verkiezingsdatum nadert, des te zichtbaarder zijn de partijen. De gemeentelijke inspanningen zijn ten eerste gericht op het kunnen uitvoeren van de wettelijke taken (d.w.z. vastleggen locaties, stembureauleden, kandidatenlijsten e.d.) en vervolgens gericht op opkomst bevorderende maatregelen en coördinatie/organisatie van diverse activiteiten die aan alle partijen ten goede komen.

- Benoeming leden hoofdstembureau, bemensing en organisatie stembureaus
- Onderzoek en vaststelling kandidatenlijsten
- Ontwikkeling communicatiemateriaal (logo, banners, borden e.d.)
- Website Dalfsen Kiest, social media, stemhulp en stemapp Dalfsen Wil
- Lijsttrekkersdebatten en andere gezamenlijke activiteiten
- Verkiezingskrant? Themapublicaties?

Fase 3 (14 – 16 maart 2022) – Stemming en feest

Het formele proces van organisatie van de verkiezingen is een verantwoordelijkheid van burgemeester en college. De organisatie van de verkiezingsavond en het afscheid van de oude raad wordt gecoördineerd door de griffie.

- Tellen van de stemmen, vaststelling van de uitslag, evt. hertelling
- Verkiezingsavond
- Raadspenningen, Koninklijke onderscheidingen
- Besluit over toelating nieuwe leden, tijdelijke benoemingen
- Afscheidsdiner

Fase 4 (17 maart 2022 – Q2 2022) – Formatie en installatie

Formeren is aan de partijen zelf. Ondersteunende activiteiten hierbij kunnen zijn gespreksleiding, verslaglegging, advisering en overige ondersteuning voor zover gewenst. Parallel aan de formatie loopt het inwerkprogramma van de nieuwe gemeenteraad, dat gecoördineerd wordt door de griffie.

- Overdrachtsdocumenten
- Informateur, formateur
- Raadsdocument, collegeprogramma
- Herziening reglementen van orde
- Kennismaking organisatie en griffie
- Scholingsprogramma

3.4 Communicatie

De communicatie inspanningen zijn cruciaal voor zowel voorlichting als opkomstbevordering. Met de inzet van communicatie wordt bijgedragen aan het behalen van de volgende doelen:

- Inwoners en andere betrokkenen zijn goed geïnformeerd over de verkiezingen in het algemeen (proces);
- Het ondersteunen van de lokale partijen door het bieden van een podium richting inwoners en andere betrokkenen;
- Het bevorderen van de opkomst voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Bij het inrichten van de communicatie wordt rekening gehouden met het bereiken van diverse doelgroepen, waarbij naast segmentatie naar leeftijd, ook in communicatie rekening gehouden wordt met laaggeletterden, nieuwe Nederlanders en anderen doelgroepen die de Nederlandse taal beperkt beheersen. Daarvoor vragen we advies en inzet bij de bibliotheek.

De precieze invulling van de communicatie wordt gedurende de uitvoering opgepakt, rekening houdend met de leerpunten uit de campagne van 2018. Zo zal weer een goede mix tussen digitale en fysieke middelen worden gevonden, wordt de Dalfsen Wil app ingezet (wat vraagt om een upgrade) en krijgen ook nieuwe elementen zoals de stemhulp en de kinderburgemeester een plek in het geheel.

4 Randvoorwaarden

4.1 Capaciteit

Het is niet mogelijk om een inschatting te maken van het aantal uren dat moet worden ingezet. Dat is ook niet noodzakelijk. Uitgangspunt is dat dit project zowel voor ambtenaren publieksdienstverlening als voor de griffie binnen de reguliere capaciteit moet worden gerealiseerd. Voor team communicatie geldt dit in grote mate ook, al kan het gezien werkdruk en beschikbare capaciteit noodzakelijk zijn om gebruik te maken van externe inzet (hetzij voor verkiezingen, danwel voor reguliere taken). De ambtelijk opdrachtgevers zullen hierover in gesprek blijven met de eenheidsmanager Bedrijfsvoering, op aangeven van de communicatieadviseurs.

4.2 Budget

Het budgettaire kader bestaat uit twee onderdelen:

- Uitvoering wettelijke taken stembureau (eenheid Publieksdienstverlening): € 24.980
- Activiteiten voor opkomstbevordering en raadscommunicatie (Raadsgriffie): € 15.000

Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen waren de totale kosten voor opkomstbevordering en raadscommunicatie € 25.906. Deze overschrijding was bijna geheel het gevolg van de ontwikkeling en inzet van de Dalfsen Kiest app. Het geldende budgettaire kader is het uitgangspunt. Indien overschreden dreigt te worden, zal dat ten koste gaan van reguliere budgetten.

4.3 Risico's

4.3.1 Algemene risico's

Risico	Beheersmaatregel
Coronamaatregelen blijven ook na de zomer van 2021 van kracht	Lessen trekken uit organisatie verkiezingen van de Tweede Kamer (maart 2021)
Een correctief bindend referendum moet worden georganiseerd	Teruggrijpen op werkwijze rondom raadplegend referendum Sleepwet (2014)
Ziekte / uitval bij projectgroep	Ambtelijk opdrachtgevers regelen vervanging

4.3.2 Leerpunten n.a.v. evaluatie 2018

Verbeterpunt	Beheersmaatregel
De start voor de projectgroep was relatief laat (eind november 2017).	Dit keer is ruim een jaar tevoren gestart (februari 2021)
Op de griffie was sprake van onderbezetting, dit was te kwetsbaar.	Zal zich minder snel voordoen i.v.m. uitbreiding formatie griffie.
2 oproepkaarten (GR + referendum) in één envelop wekt verwarring	Geen actie nodig
Openingstijden mobiel stembureau	Bespreken met NS
Toegankelijkheid voor minder validen	Locaties zijn/worden hierop gescreend
Bezetting stembureaus 's avonds verhogen ivm maaltijd en drukte	Maaltijd is vervangen door lunch
Benadrukken bij bekendmaking stemmen dat het om voorlopige uitslagen gaat, andere opzet verkiezingsavond	Doorgeven aan presentator verkiezingsavond
Op voorhand rekening houden met hertelling	Opgenomen in de planning
Geen burgerpanel of debat organiseren, verkiezingskrant uitbrengen	Niet opgenomen als activiteit
Stemhulp organiseren	Opgenomen in de planning
Gebruik social media aanpassen aan doelgroep	Opgenomen in communicatieparagraaf
Pers nadrukkelijker in stelling brengen	Meenemen in persuurtes